

**Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie**
ul. Bolesława Chrobrego 15
64-100 Leszno

☎ 65 529 90 62 | 65 529 95 01
faks 65 529 31 09

Strona WWW – www.cdn.leszno.pl | ✉ oswiata@cdn.leszno.pl

EDUKACJA PRAWNA

DYREKTORÓW I NAUCZYCIELI

Materiały dydaktyczne

Leszno 2009

SKŁAD KOMPUTEROWY

Piotr Świdziński

KOREKTA

Iwona Gubańska

WYDAWCA

CENTRUM DOSKONALENIA NAUCZYCIELI W LESZNIE

64-100 Leszno

ul. Bolesława Chrobrego 15

e-mail: oswiata@cdn.leszno.pl

CDN – 0613/17/09

Nakład: 10 egzemplarzy

tel. 065 529 90 62
faks 065 529 31 09
www.cdn.leszno.pl

I. Prawo a prawo oświatowe

➤ Definicja prawa i systemu prawnego

Prawo to zespół norm wydanych lub usankcjonowanych przez państwo i zagwarantowanych przymusem państwowym.

Prawo jest gwarantem funkcjonowania państwa, przez swoje instytucje i przysługującą im możliwość użycia przymusu.

Państwo jest wyposażone w instrumenty władczego wpływania na sytuację osób, rzeczy i zdarzeń, do których jest adresowane.

System prawa jest to całokształt obowiązujących w państwie przepisów prawnych, z uwzględnieniem ich podziału na gałęzie oraz zespół zasadniczych idei przewodnich, na jakich opiera się ustrój państwa.

Powiązania pomiędzy normami systemu mają charakter formalny, polegający na tym, że akt wyższego rzędu uprawnia (lub zobowiązuje) określony podmiot do wydania aktu prawnego niższego rzędu.

➤ Gałęzie prawa polskiego i miejsce wśród nich prawa oświatowego

Gałęzią prawa określa się zespół norm, które regulują jednorodne, istotne stosunki społeczne.

W obrębie gałęzi prawa jest stosowana jednakowa metoda normowania stosunków społecznych.

Polskie prawo dzieli się na następujące gałęzie:

- ✓ prawo administracyjne,
- ✓ prawo konstytucyjne,
- ✓ prawo karne,
- ✓ prawo finansowe,
- ✓ prawo procesowe,
- ✓ prawo cywilne,
- ✓ prawo pracy.

Prawo administracyjne jest zespołem norm regulujących administracyjną działalność państwa – regulujących funkcję administrowania.

Prawo oświatowe należy do gałęzi prawa administracyjnego, a zasadnicza większość norm ma charakter publiczny, występują w nim także liczne elementy prywatno-prawne.

Prawo oświatowe obejmuje przepisy prawne różnej rangi regulujące działalność organów państwa i organów innych podmiotów prowadzących szkoły i placówki oświatowe, w dziedzinie oświaty, kształcenia i wychowania, a także stosunki prawne w tym zakresie.

W literaturze przedmiotu występuje również zbliżone, lecz mające węższy zakres pojęcie „prawa szkolnego” (jako całokształtu przepisów prawnych regulujących działalność państwa w dziedzinie oświaty i wychowania, odnosząca się przede wszystkim do systemu szkolnictwa, czyli do szkół i innych placówek oświatowych, oraz do całego nadzoru nad nimi).

➤ **Istota prawa oświatowego**

Polskie prawo oświatowe rozpoczęło nieśmiało funkcjonować wraz z powołaniem przez sejm 14 października 1773 roku Komisji Edukacji Narodowej, pierwszego centralnego urzędu (odpowiedzialnego tylko przed sejmem) dla całej Polski.

Pierwszy wydany dokument z dnia 24 października 1773 r. to apel o nadsyłanie projektów organizacji oświaty i wychowania.

Nadesłano wiele projektów, co ogromnie ułatwiło opracowanie jednolitego systemu organizacji szkolnictwa.

Wprowadzono w 1783 r. państwowy kodeks szkolny o nazwie „Ustawy KEN dla Stanu Akademickiego i na Szkoły w krajach Rzeczypospolitej Przepisane”.

Kodeks regulował podstawy organizacyjne oraz administracyjne szkolnictwa, ustalał szczegółowy program nauczania, ustanowił pragmatykę nauczycielską.

Pierwszym aktem prawnym oświatowym niepodległej XX-wiecznej Polski był „Dekret o obowiązku szkolnym” z 7 lutego 1919 roku uznający różnice pozaborcze polskiej oświaty oraz „Ustawa z 4 czerwca 1920 roku o tymczasowym ustroju władz szkolnych”.

Następnym aktem prawnym, ujednociającym system oświaty w Polsce, była „Ustawa o zakładaniu i utrzymaniu publicznych szkół powszechnych” z 17 lutego 1922 roku.

11 marca 1932 roku została uchwalona „Ustawa o ustroju szkolnictwa” i od tego momentu możemy mówić o prawnie rozumianym systemie ustawodawstwa szkolnego.

Po zakończeniu II wojny światowej, pomimo wydania 23 listopada 1945 roku „Dekretu o organizacji szkolnictwa w okresie przejściowym”, nie uchylono formalnie ustawy z 1932 roku.

W dniu 23 marca 1956 r. wydano dekret o obowiązku szkolnym.

15 lipca 1961 roku sejm uchwalił „Ustawę o rozwoju systemu oświaty i wychowania”, która formalnie uchylała przepisy z 1922, 1932 i 1945 roku.

7 września 1991 roku parlament uchwalił „Ustawę o systemie oświaty” stanowiącą (po wielu nowelizacjach) prawną podstawę pod reformę oświaty zapoczątkowaną w 1999 roku.

Pragmatyka służbowa nauczycieli to kolejno:

- ✓ „Ustawa z dnia 1 lipca 1926 roku o stosunkach służbowych nauczycieli”,
- ✓ „Ustawa z dnia 27 kwietnia 1956 roku o prawach i obowiązkach nauczycieli”,
- ✓ „Ustawa z dnia 27 kwietnia 1972 roku – Karta praw i obowiązków nauczyciela”,
- ✓ „Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 roku – Karta Nauczyciela”.

Zauważalna jest w wymienionych ustawach nauczycielskich ewolucja rozwiązań (łągodzenie) – od szczegółowych ustaleń służbowego stosunku pracy do umownego stosunku pracy i jego cywilno-prawnej ochrony.

Od 1972 roku są one swoistym kodeksem pracy dla nauczycieli.

➤ **Hierarchia aktów prawnych – ustawy, rozporządzenia, zarządzenia...**

Źródła prawa w państwie tworzą system powiązany ze sobą hierarchicznie.

W systemie źródeł prawa każdy akt normatywny ma określoną rangę w stosunku do pozostałych, występują więc akty normatywne wyższej i niższej rangi.

Art. 87 Konstytucji RP wymienia źródła prawa powszechnie obowiązującego w Polsce według hierarchii ważności:

- ✓ Konstytucja RP (z 2 kwietnia 1997 r. – uchwała parlament),
- ✓ ustawy (uchwała Sejm z udziałem Senatu),
- ✓ rozporządzenia z mocą ustawy Prezydenta RP (art. 234 Konstytucji RP - wydaje Prezydent RP na wniosek Rady Ministrów w stanach nadzwyczajnych),
- ✓ ratyfikowane umowy międzynarodowe (art. 87 ust. 1 Konstytucji RP - ratyfikuje Prezydent RP, w niektórych przypadkach po ustawie akceptującej parlamentu),
- ✓ rozporządzenia (art. 92 ust. 1 Konstytucji RP – akty wykonawcze Prezydenta RP, Rady Ministrów, Prezesa RM, ministrów, Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji),
- ✓ zarządzenia – wydają naczelnie i centralne organy administracji rządowej – ministrowie i kierownicy – ogłaszane w Monitorze Polskim lub dziennikach urzędowych ministerstw,

- ✓ akty prawa miejscowego (art. 87 ust. 2 Konstytucji RP – wyróżniamy trzy główne rodzaje aktów stanowiących przez jednostki samorządu terytorialnego lub terenowe organy administracji rządowej – akty zawierające: statuty, przepisy wykonawcze, przepisy porządkowe).

➤ **Wzajemne zależności pomiędzy aktami prawnymi**

Konsekwencje hierarchicznej budowy systemu źródeł prawa:

- ✓ podstawą obowiązywania aktu zajmującego niższe miejsce w hierarchii jest akt hierarchicznie nadrzędny (np. rozporządzenia wydawane na mocy upoważnienia ustawowego),
- ✓ relacje pomiędzy aktami prawnymi zróżnicowanymi hierarchicznie opierają się na zasadzie delegacji do stanowienia prawa (akt wyższego rzędu zobowiązuje określony organ do wydania aktu niższego rzędu, akt niższego rzędu dalej uprawnia inny organ do wydania innego aktu niższego rzędu),
- ✓ akty wyższego rzędu normują sprawy wyższej rangi,
- ✓ akty niższego rzędu nie mogą być sprzeczne z aktami zajmującymi wyższe miejsce w hierarchii,
- ✓ moc obowiązująca aktów niższej rangi może zostać uchylona przez akty mające wyższą pozycję w hierarchii (na mocy ustawy można uchylić rozporządzenie).

➤ **Jak zdobyć umiejętność czytania aktów prawnych?**

Ilość aktów prawnych w systemie prawa w Polsce jest olbrzymia.

T. Komorowski pokusił się o ich policzenie według stanu na koniec marca 1999 roku.

Wymienia funkcjonowanie:

- ✓ 571 ustaw,
- ✓ 62 dekretów,
- ✓ 11 rozporządzeń Prezydenta RP z mocą ustawy,
- ✓ 800 umów międzynarodowych,
- ✓ 3418 rozporządzeń,
- ✓ 1566 zarządzeń oraz
- ✓ 581 uchwał.

➤ **Porady Tadeusza Komorowskiego w zakresie czytania aktów prawnych:**

- 1) należy zapoznać się z rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 roku w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” zamieszczonej w Dzienniku Ustaw nr 100, poz. 905);
  - ✓ przepis ten ukazuje zasady obowiązujące przy opracowywaniu i rozpatrywaniu projektów ustaw, rozporządzeń i innych aktów prawnych;
  - ✓ po zapoznaniu się z zasadami należy przystąpić do „rozpracowania” aktu prawnego pod kątem wydobycia informacji odnoszących się bezpośrednio do naszych działań;
- 2) należy zapisy zawarte w akcie prawnym przełożyć na „język realizacyjny”, co mam zrobić w wyniku takiego zapisu w akcie;
- 3) należy przekonać się, czy zapisy aktu prawnego mogą być wprost interpretowane i realizowane, czy też należy czekać na wydanie aktu wykonawczego niższego rzędu;
- 4) co dla mnie jako wykonawcy prawa wnosi akt prawny?
  - ✓ jakie zagrożenia lub ułatwienia towarzyszą wprowadzeniu nowego przepisu?
  - ✓ na ile muszę się przestawić w działaniu, odejść od dotychczasowych przyzwyczajzeń?
- 5) co jest w akcie prawnym najważniejsze, kształtujące strukturę aktu prawnego?
- 6) należy dokładnie zapoznać się z datami:
  - ✓ powstania aktu prawnego,
  - ✓ jego ogłoszenia w Dzienniku Ustaw RP,
  - ✓ wejścia w życie (całego lub poszczególnych uregulowań),
  - ✓ delegacji tworzenia aktów wykonawczych niższego rzędu.

II. Ogólna charakterystyka podstawowych aktów prawa oświatowego

➤ Podstawowe akty prawa oświatowego to:

USTAWA z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Tekst jednolity: Dz. U. z 2004 r. nr 256, poz. 2572, ze zmianami w: 2004 r. nr 273, poz. 2703, nr 281, poz. 2781; 2005 r. nr 17, poz. 141, nr 94, poz. 788, nr 122, poz. 1020, nr 131, poz. 1091, nr 167, poz. 1400, nr 249, poz. 2104; 2006 r. nr 144, poz. 1043, nr 208, poz. 1532, nr 227, poz. 1658; 2007 r. nr 42, poz. 273, nr 80, poz. 542, nr 115, poz. 791, nr 120, poz. 818, nr 180, poz. 1280 i nr 181, poz. 1292; 2008 r. nr 70, poz. 416, nr 145, poz. 917 i nr 216, poz. 1370; 2009 r. nr 6, poz. 33, nr 31, poz. 206, nr 56, poz. 458, nr 157, poz. 1241),

Parlament dokonał dotąd 56 nowelizacji *ustawy o systemie oświaty* – tekstu podstawowego, a następnie dwóch tekstów jednolitych. Tekst podstawowy ustawy z 1991 r. zamieszczony w Dzienniku Ustaw nr 95, poz. 425 został zmieniony 7 razy. Pierwszy tekst jednolity z roku 1996 zamieszczony w Dzienniku Ustaw nr 67, poz. 329 został zmieniony 25 razy. A aktualnie obowiązujący tekst jednolity z roku 2004 zamieszczony w Dzienniku Ustaw nr 256, poz. 2572 dotąd znowelizowano już 24 razy.

USTAWA z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (tekst jednolity w Dz. U. z 2006 r. nr 97, poz. 674 ze zmianami w: 2006 r. nr 170, poz. 1218, nr 220, poz. 1600, 2007 r. nr 17, poz. 95, nr 80, poz. 542, nr 102, poz. 689, nr 158, poz. 1103, nr 176, poz. 1238, nr 191, poz. 1369 i nr 247, poz. 1821, 2008 r. nr 145, poz. 917 i nr 227, poz. 1505, 2009 r. nr 1, poz. 1, nr 56, poz. 458, nr 67, poz. 572 i nr 97, poz. 800).

Parlament dokonał dotąd 57 nowelizacji *ustawy – Karta Nauczyciela* - tekstu podstawowego oraz trzech tekstów jednolitych. Tekst podstawowy ustawy z 1982 r. zamieszczony w Dzienniku Ustaw nr 3, poz. 19 został zmieniony 22 razy. Pierwszy tekst jednolity z roku 1997 zamieszczony w Dzienniku Ustaw nr 56, poz. 357 został zmieniony 10 razy. Następny tekst jednolity z roku 2003 zamieszczony w Dzienniku Ustaw nr 118, poz. 1112 został zmieniony również 10 razy. A aktualnie obowiązujący tekst jednolity z roku 2006 zamieszczony w Dzienniku Ustaw nr 97, poz. 674 dotąd znowelizowano już także 15 razy.

➤ Ogólna charakterystyka ustawy o systemie oświaty

Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty reguluje polski system kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci, młodzieży, a także dorosłych, wiąże działanie

ponad 15 tysięcy szkół podstawowych, około 7 tysięcy gimnazjów i prawie 11 tysięcy szkół ponadgimnazjalnych (w tym około 3 tysiące szkół policealnych), a także organów prowadzących w ilości blisko 2,5 tysiąca gmin, 314 powiatów, 65 miast na prawach powiatu i 16 województw.

Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty jest nazywana „konstytucją systemu oświaty”. Akt prawny oparty o delegację art. 70 Konstytucji RP.

Zawartość ustawy z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty:

- 1) Co zapewnia i co obejmuje system oświaty,
- 2) Kto może zakładać i prowadzić szkoły lub placówki oświatowe,
- 3) Na kim spoczywa obowiązek realizacji zadań oświatowych,
- 4) Jakie są typy szkół publicznych i niepublicznych,
- 5) Jakie zadania realizuje Centralna Komisja Egzaminacyjna,
- 6) Na czym polega obowiązek szkolny i przedszkolny,
- 7) Jakie zadania spoczywają na ministrze właściwym do spraw oświaty i wychowania, kuratorze oświaty, dyrektorze szkoły lub placówki,
- 8) Kto może być kuratorem oświaty, dyrektorem szkoły,
- 9) Na czym polega organizacja kształcenia, wychowania i opieki w szkołach oraz placówkach publicznych,
- 10) Jak finansowana jest sfera życia publicznego – oświata.

➤ **Ogólna charakterystyka ustawy Karta Nauczyciela**

Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 roku – Karta Nauczyciela jako pragmatyka zawodowa ustala wiele zasad statusu prawnego nauczyciela inaczej niż ma to miejsce w powszechnym prawie pracy.

Karta Nauczyciela poprzez jej ciągle nowelizowanie zawiera sporo zagadnień niejasnych i wymagających specjalnej wykładni (Sądu Najwyższego, sądów pracy).

➤ **Charakter przepisów wykonawczych**

Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty zawiera wiele upoważnień do wydania przepisów wykonawczych do ustawy przez różne organy administracji państwowej, szczególnie przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

Ustawa o systemie oświaty liczyła sobie pierwotnie 115 artykułów. Do dnia dzisiejszego uchylono 17 artykuły (artykuły uchylone – 9b, 25-27, 65, 68, 68d, 71a, 73-76, 87, 91, 91a, 96, 112). Dotąd dodano aż 76 artykułów, w tym cały *Rozdział 8a Pomoc materialna dla uczniów*.

Tymi przepisami wykonawczymi do ustawy są przede wszystkim 102 rozporządzenia:

- ✓ 8 rozporządzeń Rady Ministrów,
- ✓ 73 rozporządzenia ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania,
- ✓ 18 rozporządzeń ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego,
- ✓ 2 rozporządzenia ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego,
- ✓ 1 rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości.

Poza rozporządzeniami znajduje się tutaj 11 zarządzeń:

- ✓ 4 zarządzenia ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania,
- ✓ 1 zarządzenie ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego,
- ✓ 6 zarządzeń ministra właściwego do spraw rolnictwa,

Oprócz wyżej wymienionych mamy także 4 inne akty prawne:

- ✓ 1 komunikat ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania,
- ✓ 1 komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego,
- ✓ 2 porozumienia zawarte przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

Poza bezpośrednimi delegacjami do wydania przepisów wykonawczych znajdziemy w ustawie powiązania z różnego typu przepisami (jest ich 62), w tym:

- ✓ 35 ustaw,
- ✓ 12 rozporządzeń,
- ✓ 7 zarządzeń,
- ✓ 2 obwieszczenia,
- ✓ 2 komunikaty,
- ✓ 1 konwencja międzynarodowa.

Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 roku – Karta Nauczyciela zawiera także wiele delegacji ustawowych do wydania aktów wykonawczych ministrowi, a szczególnie ministrowi właściwemu do spraw oświaty i wychowania, są to rozporządzenia ściśle związane z charakterem ustawy – charakterem prawa pracy dla nauczycieli.

Ustawa – Karta Nauczyciela liczyła sobie pierwotnie 102 artykuły. Do dnia dzisiejszego uchylono 23 artykuły (artykuły uchylone – 5, 24, 25, 37, 41, 43-46, 50, 52, 55, 57, 59, 62, 71, 89, 91-93, 95, 97 i 98). Dotąd dodano 24 artykuły, w tym cały *Rozdział 3a Awans zawodowy nauczycieli*.

Tymi przepisami są przede wszystkim rozporządzenia, jest ich 27:

- ✓ 20 rozporządzeń ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania,
- ✓ 3 rozporządzenia ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego,
- ✓ 2 rozporządzenia ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego,
- ✓ 1 rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości,
- ✓ 1 rozporządzenie ministra właściwego do spraw zdrowia.

Poza rozporządzeniami znajduje się tutaj 6 zarządzeń:

- ✓ 2 zarządzenia ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania,
- ✓ 1 zarządzenie ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego,
- ✓ 2 zarządzenia Ministra Sprawiedliwości,
- ✓ 1 zarządzenie ministra właściwego do spraw rolnictwa.

Oprócz wyżej wymienionych mamy także 4 inne akty prawne:

- ✓ 1 decyzja ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego,
- ✓ 1 komunikat Prezesa ZUS,
- ✓ 2 porozumienia zawarte przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

Poza bezpośrednimi delegacjami do wydania przepisów wykonawczych znajdziemy w ustawie powiązania z różnego typu przepisami (jest ich 61), w tym:

- ✓ 41 ustaw,
- ✓ 16 rozporządzeń,
- ✓ 3 porozumienia,
- ✓ 1 konwencję międzynarodową.

➤ Wybrane inne przepisy prawa istotne dla dyrektora szkoły / placówki oświatowej

Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty zawiera także delegacje dla jednostek samorządu terytorialnego w zakresie tworzenia aktów prawa miejscowego (6), dotyczą np.:

- ✓ ustalenia planu sieci szkół w gminie lub powiecie,
- ✓ trybu udzielania dotacji szkołom publicznym prowadzonym przez osoby inne niż jednostki samorządu terytorialnego, a także szkołom niepublicznym o uprawnieniach publicznych.

Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 roku – Karta Nauczyciela zawiera także delegacje dla jednostek samorządu terytorialnego w zakresie tworzenia aktów prawa miejscowego (5) – dotyczą np.:

- ✓ ustalenia kryteriów i trybu przyznawania nagród dla nauczycieli,
- ✓ zasad rozliczania tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć nauczycieli, dla których ustalony plan zajęć jest różny w poszczególnych okresach roku szkolnego,
- ✓ określenia corocznie dla nauczycieli poszczególnych stopni awansu zawodowego, w drodze regulaminu obowiązującego od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia szczegółowych warunków obliczania i wypłacania wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw.

III. Nadzór pedagogiczny dyrektora - 2009

➤ ROZPORZĄDZENIE

Rozporządzenie z dnia 7 października 2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego

Było poprzedzone: rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad sprawowania nadzoru pedagogicznego, wykazu stanowisk wymagających kwalifikacji pedagogicznych, kwalifikacji niezbędnych do sprawowania nadzoru pedagogicznego, a także kwalifikacji osób, którym można zlecać prowadzenie badań i opracowywanie ekspertyz (Dz. U. Nr 235, poz. 1703).

➤ NADZÓR PEDAGOGICZNY DYREKTORA – UoSO

Art. 35. 4. Dyrektor szkoły lub placówki oraz inni nauczyciele zajmujący stanowiska kierownicze, z zastrzeżeniem art. 36 ust. 2, sprawują nadzór pedagogiczny w stosunku do nauczycieli zatrudnionych w tych szkołach i placówkach, a w szkołach i placówkach prowadzących kształcenie zawodowe oraz u pracodawców, u których jest organizowana praktyczna nauka zawodu, także w stosunku do instruktorów praktycznej nauki zawodu.

Art. 39. 1. Dyrektor szkoły lub placówki w szczególności:

- 1) kieruje działalnością szkoły lub placówki oraz reprezentuje ją na zewnątrz;
- 2) sprawuje nadzór pedagogiczny, z zastrzeżeniem art. 36 ust. 2.

Art. 33. 1. Nadzór pedagogiczny polega na:

- 1) ocenianiu stanu i warunków działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej szkół, placówek i nauczycieli (*kontrola i ewaluacja*);
- 2) analizowaniu i ocenianiu efektów działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkół i placówek (*ewaluacja*);
- 3) udzielaniu pomocy szkołom, placówkom i nauczycielom w wykonywaniu ich zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych (*wspomaganie*);
- 4) inspirowaniu nauczycieli do innowacji pedagogicznych, metodycznych i organizacyjnych (*wspomaganie*).

Art. 33. 2. W zakresie wymienionym w ust. 1 pkt 1 i 2 nadzorowi podlega w szczególności:

- 1) zgodność zatrudniania nauczycieli z wymaganymi kwalifikacjami;
- 2) realizacja podstaw programowych i ramowych planów nauczania;

- 3) przestrzeganie zasad oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz przeprowadzania egzaminów, a także przestrzeganie przepisów dotyczących obowiązku szkolnego oraz obowiązku nauki;
- 4) przestrzeganie statutu szkoły lub placówki;
- 5) (*uchylony*);
- 6) przestrzeganie praw dziecka i praw ucznia oraz upowszechnianie wiedzy o tych prawach;
- 7) zapewnienie uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki.

➤ **ROZPORZĄDZENIE**

Rozporządzenie z dnia 7 października 2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego
§ 1. Rozporządzenia określa:

- 1) szczegółowe warunki i tryb sprawowania oraz formy nadzoru pedagogicznego;
- 2) wykaz stanowisk wymagających kwalifikacji pedagogicznych;
- 3) kwalifikacje niezbędne do sprawowania nadzoru pedagogicznego;
- 4) kwalifikacje osób, którym można zlecać prowadzenie badań i opracowywanie ekspertyz.

➤ **ROZPORZĄDZENIE – definicje**

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) ustawie - należy przez to rozumieć ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;
- 2) szkole - należy przez to rozumieć publiczne i niepubliczne przedszkola, inne formy wychowania przedszkolnego oraz szkoły;
- 3) placówce - należy przez to rozumieć publiczne i niepubliczne placówki wymienione w art. 2 pkt 3-5, 7 i 10 ustawy, a także publiczne i niepubliczne placówki doskonalenia nauczycieli;
- 4) ewaluacji – należy przez to rozumieć praktyczne badanie oceniające przeprowadzane w szkole lub placówce;
- 5) ewaluacji zewnętrznej – należy przez to rozumieć ewaluację przeprowadzaną przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny;
- 6) ewaluacji wewnętrznej – należy przez to rozumieć ewaluację przeprowadzaną przez dyrektora szkoły lub placówki;

- 7) ewaluacji całościowej – należy przez to rozumieć ewaluację zewnętrzną przeprowadzaną w zakresie wszystkich obszarów, o których mowa w § 7 ust. 1;
- 8) ewaluacji problemowej – należy przez to rozumieć ewaluację zewnętrzną przeprowadzaną w zakresie wybranych problemów z obszarów, o których mowa w § 7 ust. 1;
- 9) kontroli – należy przez to rozumieć działania organu sprawującego nadzór pedagogiczny prowadzone w szkole lub placówce w celu oceny stanu przestrzegania przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkół i placówek;
- 10) wspomaganiu – należy przez to rozumieć działania organu sprawującego nadzór pedagogiczny mające na celu inspirowanie i intensyfikowanie w szkołach i placówkach procesów służących poprawie i doskonaleniu ich pracy, ukierunkowanych na rozwój uczniów i wychowanków.

➤ **ROZPORZĄDZENIE – planowe i doraźne działania nadzoru**

§ 3. 1. Nadzór pedagogiczny jest realizowany przez wykonywanie zadań i czynności określonych w art. 33 ustawy, w trybie planowych lub doraźnych działań.

2. Planowe działania, o których mowa w ust. 1, prowadzone przez kuratorów oświaty są realizowane zgodnie z podstawowymi kierunkami polityki oświatowej państwa w zakresie nadzoru pedagogicznego, ustalonymi przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania na podstawie art. 35 ust. 2 pkt 1 ustawy (PRIORYTETY).

3. Doraźne działania, o których mowa w ust. 1, prowadzone przez organy sprawujące nadzór pedagogiczny są realizowane w przypadku, gdy zaistnieje potrzeba podjęcia działań nieujętych w planie nadzoru pedagogicznego, o którym mowa w § 18 ust. 1.

4. Planowe i doraźne działania, o których mowa w ust. 1, prowadzone przez dyrektorów szkół i placówek wynikają z potrzeb szkoły lub placówki.

➤ **ROZPORZĄDZENIE – nadzór nad niepublicznymi**

§ 4. Organ sprawujący nadzór pedagogiczny nad szkołami i placówkami niepublicznymi, wykonując zadania z zakresu nadzoru pedagogicznego uwzględnia odpowiednio organizację i zakres zadań organów szkoły lub placówki, określone w statucie szkoły lub placówki.

ROZPORZĄDZENIE – zasady sprawowania nadzoru

§ 5. Nadzór pedagogiczny jest sprawowany z uwzględnieniem:

- 1) jawności wymagań;
- 2) współdziałania organów sprawujących nadzór pedagogiczny z organami prowadzącymi szkoły lub placówki, dyrektorami szkół i placówek oraz nauczycielami;
- 3) tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi szkół i placówek;
- 4) pozyskiwania informacji zapewniających obiektywną i pełną ocenę działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły lub placówki.

➤ ROZPORZĄDZENIE – formy nadzoru

§ 6. Formami nadzoru pedagogicznego są:

- 1) ewaluacja;
- 2) kontrola;
- 3) wspomaganie.

➤ ROZPORZĄDZENIE – nadzór dyrektora szkoły

§ 20. 1. Dyrektor szkoły lub placówki publicznej we współpracy z innymi nauczycielami zajmującymi stanowiska kierownicze, w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego:

- 1) przeprowadza ewaluację wewnętrzną i wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia jakości pracy szkoły lub placówki;
- 2) kontroluje przestrzeganie przez nauczycieli przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkół i placówek;
- 3) wspomaga nauczycieli w realizacji ich zadań, w szczególności przez:
  - a) organizowanie szkoleń i narad,
  - b) motywowanie do doskonalenia i rozwoju zawodowego,
  - c) przedstawianie nauczycielom wniosków wynikających ze sprawowanego przez dyrektora szkoły lub placówki nadzoru pedagogicznego.

§ 20. 2. Ewaluację wewnętrzną przeprowadza się w odniesieniu do wszystkich lub wybranych wymagań, o których mowa w § 7 ust. 4 *(znajdujących się w załączniku do*

rozporządzenia), lub do innych zagadnień uznanych w szkole lub placówce za istotne w działalności szkoły lub placówki.

3. W celu realizacji zadań, o których mowa w ust. 1, dyrektor szkoły lub placówki w szczególności obserwuje prowadzone przez nauczycieli zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze oraz inne zajęcia i czynności wynikające z działalności statutowej szkoły lub placówki.

➤ **ROZPORZĄDZENIE – plan nadzoru dyrektora szkoły**

§ 21. 1. Dyrektor szkoły lub placówki publicznej opracowuje na każdy rok szkolny plan nadzoru pedagogicznego, który przedstawia radzie pedagogicznej w terminie do dnia 15 września roku szkolnego, którego dotyczy plan.

§ 21. 2. Plan nadzoru, o którym mowa w ust. 1, zawiera w szczególności:

- 1) cele, przedmiot ewaluacji wewnętrznej oraz jej harmonogram;
- 2) tematykę i terminy przeprowadzania kontroli przestrzegania przez nauczycieli przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkół i placówek;
- 3) tematykę szkoleń i porad dla nauczycieli.

➤ **ROZPORZĄDZENIE – wyniki nadzoru dyrektora szkoły**

§ 22. Do dnia 31 sierpnia każdego roku dyrektor szkoły lub placówki publicznej przedstawia radzie pedagogicznej wyniki i wnioski ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego.

➤ **UoSO – wyniki nadzoru dyrektora szkoły**

Art. 40. 7. Dyrektor szkoły lub placówki przedstawia radzie pedagogicznej, nie rzadziej niż dwa razy w roku szkolnym, ogólne wnioski wynikające ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego oraz informacje o działalności szkoły.

➤ **ROZPORZĄDZENIE – terminy w r. szk. 2009/2010**

§ 26. W roku szkolnym 2009/2010:

- 1) organy sprawujące nadzór pedagogiczny nad szkołami i placówkami podają do publicznej wiadomości plan nadzoru pedagogicznego, o którym mowa w § 18 ust. 1, w terminie 7 dni od dnia wejścia w życie rozporządzenia;

- 2) dyrektorzy szkół i placówek publicznych przedstawiają radom pedagogicznym plan nadzoru pedagogicznego, o którym mowa w § 21 ust. 1, w terminie 14 dni od dnia wejścia w życie rozporządzenia.

IV. Kwalifikacje nauczycieli od 1 września 2009 r.

➤ PRZEPISY WYKONAWCZE – tracące moc:

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 10 września 2002 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. nr 155, poz. 1288 ze zmianami w 2004 r. nr 122, poz. 1290).

➤ PRZEPISY WYKONAWCZE OBOWIĄZUJĄCE :

Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 6 lutego 2002 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od nauczycieli szkół artystycznych i placówek kształcenia artystycznego (Dz. U. nr 14, poz. 135)

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. nr 50, poz. 400 z dnia 27 marca 2009 r.).

➤ PRZEPISY WYKONAWCZE – standardy kształcenia nauczycieli

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 września 2004 r. w sprawie standardów kształcenia nauczycieli (Dz. U. nr 207, poz. 2110 z dnia 22 września 2004 r.)

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 czerwca 2006 r. w sprawie standardów kształcenia nauczycieli w kolegiach nauczycielskich i nauczycielskich kolegiach języków obcych (Dz. U. nr 128, poz. 897 z dnia 18 lipca 2006 r.)

➤ KWALIFIKACJE NAUCZYCIELA – wg KN - art. 9. 1

Stanowisko nauczyciela, (...), może zajmować osoba, która:

- 1) posiada wyższe wykształcenie z odpowiednim przygotowaniem pedagogicznym lub ukończyła zakład kształcenia nauczycieli i podejmuje pracę na stanowisku, do którego są to wystarczające kwalifikacje;
- 2) przestrzega podstawowych zasad moralnych;
- 3) spełnia warunki zdrowotne niezbędne do wykonywania zawodu.

➤ KWALIFIKACJE - definicje – wg rozporządzenia - (§ 1)

- ✓ Kurs kwalifikacyjny - należy przez to rozumieć kurs kwalifikacyjny z zakresu określonego przedmiotu, prowadzonych zajęć lub przygotowania pedagogicznego, organizowany zgodnie z przepisami w sprawie warunków i trybu tworzenia, przekształcania i likwidowania oraz organizacji i sposobu działania placówek doskonalenia nauczycieli, którego ukończenie umożliwia nauczycielowi posiadającemu poziom wykształcenia wymagany od nauczycieli danego typu szkoły lub rodzaju placówki uzyskanie kwalifikacji do nauczania tego przedmiotu, prowadzenia tych zajęć lub przygotowania pedagogicznego.
- ✓ Przygotowanie pedagogiczne - należy przez to rozumieć nabywanie wiedzy i umiejętności z zakresu psychologii, pedagogiki i dydaktyki szczegółowej, nauczanych w wymiarze nie mniejszym niż 270 godzin w powiązaniu z kierunkiem (specjalnością) kształcenia oraz pozytywnie ocenioną praktyką pedagogiczną - w wymiarze nie mniejszym niż 150 godzin; w przypadku nauczycieli praktycznej nauki zawodu niezbędny wymiar zajęć z zakresu przygotowania pedagogicznego wynosi nie mniej niż 150 godzin; o posiadaniu przygotowania pedagogicznego świadczy dyplom ukończenia studiów lub inny dokument wydany przez uczelnię, dyplom ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli lub świadectwo ukończenia kursu kwalifikacyjnego.
- ✓ Zakład kształcenia nauczycieli - należy przez to rozumieć kolegium nauczycielskie, nauczycielskie kolegium języków obcych, studium nauczycielskie, studium wychowania przedszkolnego, studium nauczania początkowego lub pedagogiczne studium techniczne;

- ✓ Studia pierwszego stopnia - należy przez to rozumieć studia licencjackie, inżynierskie lub studia wyższe zawodowe;
- ✓ Studia magisterskie - należy przez to rozumieć studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie;
- ✓ Studia wyższe bez bliższego określenia - należy przez to rozumieć studia pierwszego stopnia i studia magisterskie.

➤ **KWALIFIKACJE –UWAGA!- wg rozporządzenia (§ 27)**

Nauczyciele zatrudnieni w dniu wejścia w życie rozporządzenia na podstawie mianowania, którzy spełniali wymagania kwalifikacyjne na podstawie dotychczasowych przepisów, zachowują nabyte kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela.

➤ **KWALIFIKACJE –UWAGA!- wg rozporządzenia (§ 28)**

Nauczyciele zatrudnieni w dniu wejścia w życie rozporządzenia, którym na podstawie dotychczasowych przepisów uznano ukończony kierunek (specjalność) studiów za zbliżony do nauczanego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć, zachowują nabyte kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły lub rodzaju placówki.

➤ **KWALIFIKACJE – wg typów szkół (§ 2 ust. 1)**

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w zakładach kształcenia nauczycieli, placówkach doskonalenia nauczycieli, poradniach psychologiczno-pedagogicznych, w tym poradniach specjalistycznych, bibliotekach pedagogicznych, kolegiach pracowników służb społecznych, liceach ogólnokształcących, liceach profilowanych, technikach, uzupełniających liceach ogólnokształcących, technikach uzupełniających i szkołach policealnych, z zastrzeżeniem § 11 ust. 1 i 2, § 12-14, 16-22 i 24 rozporządzenia, posiada osoba, która ukończyła:

- ✓ studia magisterskie na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub prowadzonymi zajęciami oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- ✓ studia magisterskie na kierunku, którego zakres określony w standardzie kształcenia dla tego kierunku studiów w grupie treści podstawowych i kierunkowych obejmuje treści nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne

– procedura rozważań w zakresie tego uregulowania poniżej:

➤ KWALIFIKACJE – UWAGA!

Rozporządzenie MNiSW z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki (Dz. U. nr 164, poz. 1166 z dnia 13 września 2007 r.)

§ 1. 1. Określa się standardy kształcenia dla następujących kierunków studiów, np.:

Zał. nr 12 - biologia;

BIOLOGIA - STUDIA PIERWSZEGO STOPNIA

KWALIFIKACJE ABSOLWENTA

Absolwent powinien być przygotowany do pracy w laboratoriach badawczych, kontrolnych i diagnostycznych w zakresie wykonywania podstawowej analityki oraz prowadzenia podstawowych prac badawczych wykorzystujących materiał biologiczny - w: przemyśle, administracji, placówkach ochrony przyrody oraz szkolnictwie - po ukończeniu specjalności nauczycielskiej (zgodnie ze standardami kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela).

RAMOWE TREŚCI KSZTAŁCENIA

SKŁADNIKI TREŚCI KSZTAŁCENIA W GRUPACH

A. GRUPA TREŚCI PODSTAWOWYCH

Treści kształcenia w zakresie:

1. Matematyki
2. Fizyki i biofizyki
3. Chemii

B. GRUPA TREŚCI KIERUNKOWYCH

Treści kształcenia w zakresie:

1. Biologii molekularnej i biotechnologii
2. Budowy, funkcji i rozwoju organizmów
3. Różnorodności i ewolucji organizmów
4. Biologii środowiskowej

BIOLOGIA - STUDIA DRUGIEGO STOPNIA

KWALIFIKACJE ABSOLWENTA

Zgodnie z posiadaną wiedzą i umiejętnościami uzyskanymi podczas studiów absolwent powinien być przygotowany do pracy w: instytucjach naukowo-badawczych oraz laboratoriach badawczych, kontrolnych i diagnostycznych w zakresie podstawowej analityki i podstawowych prac badawczych wykorzystujących materiał biologiczny; przemyśle; administracji; placówkach ochrony przyrody oraz szkolnictwie - po ukończeniu specjalności nauczycielskiej (zgodnie ze standardami kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela).

A. GRUPA TREŚCI PODSTAWOWYCH

Treści kształcenia w zakresie:

1. Metodologii nauk przyrodniczych
2. Metod statystycznych w biologii
3. Bioetyki

B. GRUPA TREŚCI KIERUNKOWYCH

Treści kształcenia w zakresie:

1. Technik mikroskopowych
  2. Metod kultur in vitro
  3. Paleobiologii
  4. Technik rekonstrukcji filogenezy
  5. Bioinformatyki
  6. Ekologii roślin
  7. Hydrobiologii
  8. Technik znakowania cząsteczek biologicznych
  9. Ekologii ewolucyjnej
  10. Biologii wybranych grup organizmów
  11. Endokrynologii
  12. Biogeografii
  13. Genetyki człowieka
- ✓ studia magisterskie na kierunku (specjalności) innym niż wymieniony w pkt 1 i 2 i studia podyplomowe w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

➤ **KWALIFIKACJE – szkoły średnie zawodowe (§ 2 ust. 2)**

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela teoretycznych przedmiotów zawodowych w *szkołach średnich zawodowych* posiada również osoba, która ukończyła:

- 1) studia pierwszego stopnia na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- 2) studia pierwszego stopnia na kierunku, którego zakres określony w standardzie kształcenia dla tego kierunku studiów w grupie treści podstawowych i kierunkowych obejmuje treści nauczanego przedmiotu, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

➤ **KWALIFIKACJE – gimnazja i zasadnicze szkoły zawodowe (§ 3 pkt.2)**

Kwalifikacje (...) posiada również osoba, która ukończyła:

- a) studia pierwszego stopnia na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub prowadzonymi zajęciami oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- b) studia pierwszego stopnia na kierunku, którego zakres określony w standardzie kształcenia dla tego kierunku studiów w grupie treści podstawowych i kierunkowych obejmuje treści nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub
- c) studia wyższe na kierunku (specjalności) innym niż wymieniony w lit. a i b, a ponadto ukończyła studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

➤ **KWALIFIKACJE – szkoły podstawowe i placówki (§ 4)**

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w przedszkolach, szkołach podstawowych, placówkach wychowania pozaszkolnego, placówkach zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania, z zastrzeżeniem § 11 ust. 2-4, § 12-14, 16-22 i 24 rozporządzenia, posiada osoba, która:

- 1) ma kwalifikacje określone w § 2 ust. 1, § 3 rozporządzenia lub

- 2) ukończyła zakład kształcenia nauczycieli w specjalności odpowiadającej nauczanemu przedmiotowi lub prowadzonym zajęciom, lub
- 3) ukończyła zakład kształcenia nauczycieli w specjalności innej niż wymieniona w pkt 2, a ponadto ukończyła kurs kwalifikacyjny w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć.

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w przedszkolach i klasach I-III szkół podstawowych posiada również osoba, która ukończyła:

- 1) studia wyższe na kierunku pedagogika w specjalności przygotowującej do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym lub wczesnoszkolnym, lub
- 2) zakład kształcenia nauczycieli w specjalności przygotowującej do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym lub wczesnoszkolnym.

➤ **KWALIFIKACJE – szkolne schroniska młodzieżowe**

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska wychowawcy w szkolnych schroniskach młodzieżowych posiada osoba, która ukończyła:

- 1) studia wyższe na dowolnym kierunku (specjalności) oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- 2) zakład kształcenia nauczycieli w dowolnej specjalności.

➤ **KWALIFIKACJE – praktyczna nauka zawodu (§ 5 pkt 1-5)**

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela praktycznej nauki zawodu w zasadniczych szkołach zawodowych, technikach, technikach uzupełniających i szkołach policealnych, w tym w szkołach w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich, posiada osoba, która także:

- ✓ legitymuje się dyplomem ukończenia pedagogicznego studium technicznego, lub
- ✓ posiada świadectwo dojrzałości i dokument potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zakresie zawodu, którego będzie nauczać, oraz przygotowanie pedagogiczne, a także co najmniej dwuletni staż pracy w zawodzie, którego będzie nauczać, lub
- ✓ posiada tytuł mistrza w zawodzie, którego będzie nauczać, oraz przygotowanie pedagogiczne.

➤ **KWALIFIKACJE – nauczyciel bibliotekarz w szkole (§ 6)**

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela-bibliotekarza, z wyjątkiem bibliotek pedagogicznych, posiada osoba, która:

- 1) ukończyła studia wyższe w zakresie bibliotekoznawstwa na poziomie wymaganym od nauczycieli danego typu szkoły lub rodzaju placówki oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- 2) posiada wykształcenie na poziomie wymaganym do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły lub rodzaju placówki oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, a ponadto ukończyła:
  - ✓ studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny w zakresie bibliotekoznawstwa lub
  - ✓ pomaturalne studium bibliotekarskie.

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela-bibliotekarza w szkołach podstawowych posiada również osoba, która ukończyła zakład kształcenia nauczycieli w specjalności bibliotekoznawstwo.

➤ **KWALIFIKACJE – nauczyciel religii (§ 7)**

Kwalifikacje do nauczania religii posiada osoba, która spełnia wymagania kwalifikacyjne określone w porozumieniach pomiędzy ministrem właściwym do spraw oświaty i wychowania a Konferencją Episkopatu Polski Kościoła Katolickiego oraz właściwymi władzami zwierzchnimi kościołów lub innych związków wyznaniowych.

- ✓ Porozumienie pomiędzy Zarządem Kościoła Adwentystów Dnia Siódmego oraz MEN z dnia 13 lutego 1995 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych wymaganych od nauczycieli religii (Dz. Urz. MEN nr 3, poz. 7 z dnia 6 marca 1995 r.)
- ✓ Porozumienie pomiędzy Konferencją Episkopatu Polski oraz MEN z dnia 6 września 2000 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od nauczycieli religii (Dz. Urz. MEN nr 4, poz. 20 z dnia 15 września 2000 r.)
- ✓ Porozumienie pomiędzy Polską Radą Ekumeniczną oraz MEN z dnia 4 lipca 2001 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych wymaganych od nauczycieli religii kościołów zrzeszonych w Polskiej Radzie Ekumenicznej. (Dz. Urz. MEN nr 3, poz. 18 z dnia 27 sierpnia 2001 r.)

Rozporządzenie MEN z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. nr 36, poz. 155 ze zmianami w: 1993 r. nr 83, poz. 390; 1999 r. nr 67, poz. 753)

Przedszkole lub szkoła zatrudnia nauczyciela religii, katechetę przedszkolnego lub szkolnego, wyłącznie na podstawie imiennego pisemnego skierowania do danego przedszkola lub szkoły, wydanego przez:

- 1) w przypadku Kościoła Katolickiego - właściwego biskupa diecezjalnego,
- 2) w przypadku pozostałych kościołów oraz innych związków wyznaniowych - właściwe władze zwierzchnie tych kościołów i związków wyznaniowych.

Cofnięcie skierowania jest równoznaczne z utratą uprawnień do nauczania religii w danym przedszkolu lub szkole.

O cofnięciu skierowania właściwe władze kościołów lub innych związków wyznaniowych powiadamiają dyrektora przedszkola lub szkoły oraz organ prowadzący.

Na okres pozostały do końca roku szkolnego kościół lub inny związek wyznaniowy może skierować inną osobę do nauczania religii, z tym że równocześnie pokrywa on koszty z tym związane.

➤ **KWALIFIKACJE – zajęcia z wychowania fizycznego (§ 8)**

Kwalifikacje do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego realizowanych w formach pozalekcyjnych lub pozaszkolnych oraz zajęć szkolenia sportowego w szkołach i klasach sportowych oraz szkołach mistrzostwa sportowego posiada osoba, która:

- 1) ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela wychowania fizycznego w danym typie szkoły, (...), lub
- 2) posiada świadectwo dojrzałości i tytuł zawodowy trenera lub instruktora w określonej dyscyplinie sportu, uzyskany zgodnie z przepisami w sprawie kwalifikacji, stopni i tytułów zawodowych w dziedzinie kultury fizycznej oraz szczegółowych zasad i trybu ich uzyskiwania, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

Rozporządzenie MEN z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie kwalifikacji, stopni i tytułów zawodowych w dziedzinie kultury fizycznej oraz szczegółowych zasad i trybu ich uzyskiwania (Dz. U. nr 71, poz. 738 ze zmianami w: 2003 r. nr 8, poz. 93; 2006 r. nr 124, poz. 864).

➤ KWALIFIKACJE – placówki kształcenia ustawicznego (§ 9)

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w placówkach kształcenia ustawicznego, placówkach kształcenia praktycznego i ośrodkach dokształcania i doskonalenia zawodowego posiada osoba, która ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły, w zakresie przedmiotu lub zajęć, które prowadzi.

➤ KWALIFIKACJE – udzielanie pierwszej pomocy (§ 10)

Kwalifikacje do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy w szkołach i placówkach, (...), posiada osoba, która legitymuje się zaświadczeniem potwierdzającym posiadanie przygotowania do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy, uzyskanym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 8 ust. 5 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. nr 191, poz. 1410 ze zmianami w: 2007 r. nr 89, poz. 590 i nr 166, poz. 1172; 2008 r. nr 17, poz. 101 i nr 237, poz. 1653; 2009 r. nr 11, poz. 59).

➤ KWALIFIKACJE – języki obce (§ 11)

Kwalifikacje do nauczania języków obcych i innych przedmiotów wykładanych w języku obcym w nauczycielskich kolegiach języków obcych posiada osoba, która ukończyła:

- 1) studia magisterskie na kierunku filologia w specjalności danego języka obcego lub lingwistyki stosowanej w zakresie danego języka obcego oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- 2) studia wyższe w kraju, w którym językiem urzędowym jest dany język obcy nauczany w kolegium, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

Kwalifikacje do nauczania języków obcych w przedszkolach, szkołach i placówkach, z wyjątkiem nauczycielskich kolegiów języków obcych, posiada osoba, która:

- 1) ma kwalifikacje określone w ust. 1 lub
- 2) ukończyła studia pierwszego stopnia:
  - ✓ na kierunku filologia w specjalności danego języka obcego oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
  - ✓ w specjalności danego języka obcego lub lingwistyki stosowanej w zakresie danego języka obcego oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub

- 3) ukończyła nauczycielskie kolegium języków obcych w specjalności odpowiadającej danemu językowi obcemu, lub
- 4) ukończyła studia wyższe na dowolnym kierunku (specjalności) i legitymuje się:
  - ✓ świadectwem złożenia państwowego nauczycielskiego egzaminu z danego języka obcego stopnia II, o którym mowa w załączniku do rozporządzenia, lub
  - ✓ świadectwem znajomości danego języka obcego w stopniu zaawansowanym lub biegłym, o którym mowa w załączniku do rozporządzenia, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

Kwalifikacje do nauczania języków obcych w przedszkolach, szkołach podstawowych i placówkach posiada również osoba, która:

- 1) ukończyła zakład kształcenia nauczycieli w dowolnej specjalności oraz legitymuje się:
  - ✓ świadectwem złożenia państwowego nauczycielskiego egzaminu z danego języka obcego stopnia I lub II, o którym mowa w załączniku do rozporządzenia, lub
  - ✓ świadectwem znajomości danego języka obcego w stopniu zaawansowanym lub biegłym, o którym mowa w załączniku do rozporządzenia, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- 2) legitymuje się świadectwem dojrzałości i świadectwem złożenia państwowego nauczycielskiego egzaminu z danego języka obcego stopnia I lub II, o którym mowa w załączniku do rozporządzenia.

Kwalifikacje do nauczania języków obcych w przedszkolach i klasach I-III szkół podstawowych posiada również osoba, która ma kwalifikacje do pracy w przedszkolach lub klasach I-III szkół podstawowych, a ponadto legitymuje się świadectwem znajomości danego języka obcego w stopniu co najmniej podstawowym, o którym mowa w załączniku do rozporządzenia, i która ukończyła studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny w zakresie wczesnego nauczania danego języka obcego.

➤ **KWALIFIKACJE – dwujęzyczność (§ 12)**

Kwalifikacje do nauczania w szkołach (oddziałach) dwujęzycznych przedmiotów innych niż języki obce oraz do prowadzenia zajęć w języku obcym posiada osoba, która ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły, a w zakresie znajomości języka, w którym naucza lub prowadzi zajęcia:

- 1) ukończyła studia magisterskie na kierunku filologia w specjalności danego języka obcego lub lingwistyki stosowanej w zakresie danego języka obcego lub
- 2) ukończyła studia pierwszego stopnia:
  - ✓ na kierunku filologia w zakresie danego języka obcego lub
  - ✓ w specjalności danego języka obcego lub lingwistyki stosowanej, lub
- 3) ukończyła studia wyższe w kraju, w którym językiem urzędowym jest dany język obcy, lub
- 4) ukończyła nauczycielskie kolegium języków obcych w specjalności odpowiadającej danemu językowi obcemu, lub
- 5) legitymuje się świadectwem znajomości danego języka obcego w stopniu co najmniej podstawowym, o którym mowa w załączniku do rozporządzenia.

➤ **KWALIFIKACJE – szkoły i placówki specjalne (§ 14)**

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w przedszkolach specjalnych, szkołach podstawowych specjalnych, gimnazjach specjalnych, szkołach ponadgimnazjalnych specjalnych, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych oraz specjalnych ośrodkach wychowawczych, dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym, szkołach specjalnych przysposabiających do pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, ośrodkach umożliwiających dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim oraz dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi realizację obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, a także kwalifikacje do prowadzenia zajęć rewalidacyjno-wychowawczych z dziećmi i młodzieżą z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim, posiada osoba, która:

- 1) ukończyła studia wyższe w zakresie oligofrenopedagogiki lub
- 2) ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły lub rodzaju placówki, a ponadto ukończyła studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny w zakresie oligofrenopedagogiki, lub
- 3) ukończyła zakład kształcenia nauczycieli w specjalności oligofrenopedagogika.

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w *placówkach i szkołach (...)* specjalnych, dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami niewymienionymi wyżej, posiada osoba, która ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w przedszkolu, danym typie szkoły lub rodzaju placówki, (...), a ponadto ukończyła:

- 1) studia wyższe na kierunku pedagogika lub pedagogika specjalna w zakresie odpowiednim do niepełnosprawności uczniów lub
- 2) zakład kształcenia nauczycieli w specjalności odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów, lub
- 3) studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny w zakresie pedagogiki specjalnej odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów.

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela - wychowawcy w szkołach i placówkach, o których mowa wyżej, posiada osoba, która:

- 1) ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły lub rodzaju placówki, a ponadto ukończyła studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny w zakresie pedagogiki specjalnej odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów, lub
- 2) ukończyła studia wyższe w zakresie odpowiednim do niepełnosprawności uczniów, lub
- 3) ukończyła zakład kształcenia nauczycieli w specjalności odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów, lub
- 4) ukończyła studia wyższe na dowolnym kierunku (specjalności) i studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny w zakresie pedagogiki specjalnej odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub
- 5) ukończyła zakład kształcenia nauczycieli w specjalności innej niż wymieniona w pkt 3 i kurs kwalifikacyjny w zakresie pedagogiki specjalnej odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów.

Kwalifikacje do prowadzenia zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka posiada osoba, która ukończyła:

- 1) studia magisterskie na kierunku psychologia albo studia wyższe na kierunku pedagogika lub pedagogika specjalna, w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- 2) studia magisterskie na kierunku psychologia albo studia wyższe na kierunku pedagogika lub pedagogika specjalna, a ponadto ukończyła studia podyplomowe w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

Kwalifikacje do nauczania języków obcych w przedszkolach specjalnych i szkołach specjalnych posiada osoba, która ma kwalifikacje wymagane do nauczania języków obcych w danym typie szkoły

➤ **KWALIFIKACJE – mow-y i mos-y (§ 15-16)**

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska wychowawcy w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii posiada osoba, która ukończyła:

- 1) studia wyższe w zakresie resocjalizacji lub socjoterapii oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- 2) zakład kształcenia nauczycieli w specjalności resocjalizacja lub socjoterapia, lub
- 3) studia wyższe na dowolnym kierunku (specjalności) i studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny w zakresie resocjalizacji lub socjoterapii oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub
- 4) zakład kształcenia nauczycieli w dowolnej specjalności i kurs kwalifikacyjny w zakresie resocjalizacji lub socjoterapii.

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkołach wchodzących w skład młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii posiada osoba, która ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły, a ponadto ukończyła:

- 1) studia wyższe w zakresie resocjalizacji lub socjoterapii lub
- 2) zakład kształcenia nauczycieli w specjalności resocjalizacja lub socjoterapia, lub
- 3) studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny w zakresie resocjalizacji lub socjoterapii.

➤ **KWALIFIKACJE – zakłady poprawcze i schroniska dla nieletnich (§ 17)**

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkołach w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich posiada osoba, która ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły, (...), a ponadto ukończyła:

- 1) studia wyższe w zakresie resocjalizacji lub
- 2) zakład kształcenia nauczycieli w specjalności resocjalizacja, lub
- 3) studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny w zakresie resocjalizacji.

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska wychowawcy w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich posiada osoba, która ukończyła:

- 1) studia wyższe w zakresie resocjalizacji oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- 2) zakład kształcenia nauczycieli w specjalności resocjalizacja, lub
- 3) studia wyższe na dowolnym kierunku (specjalności) i studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny w zakresie resocjalizacji oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub
- 4) zakład kształcenia nauczycieli w dowolnej specjalności i kurs kwalifikacyjny w zakresie resocjalizacji.

➤ **KWALIFIKACJE – zakłady poprawcze dla upośledzonych (§ 18)**

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkołach w zakładach poprawczych dla nieletnich z upośledzeniem umysłowym posiada osoba, która ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły, (...), a ponadto ukończyła:

- 1) studia wyższe w zakresie oligofrenopedagogiki lub
- 2) zakład kształcenia nauczycieli w specjalności oligofrenopedagogika, lub
- 3) studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny w zakresie oligofrenopedagogiki.

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska wychowawcy w zakładach poprawczych dla nieletnich z upośledzeniem umysłowym posiada osoba, która ukończyła:

- 1) studia wyższe w zakresie oligofrenopedagogiki oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- 2) zakład kształcenia nauczycieli w specjalności oligofrenopedagogika, lub
- 3) studia wyższe na dowolnym kierunku (specjalności) i studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny w zakresie oligofrenopedagogiki oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub
- 4) zakład kształcenia nauczycieli w dowolnej specjalności i kurs kwalifikacyjny w zakresie oligofrenopedagogiki.

➤ **KWALIFIKACJE – nauczyciel-psycholog (§ 19)**

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela-psychologa w szkołach i placówkach, (...), posiada osoba, która ukończyła

- ✓ studia magisterskie na kierunku psychologia w specjalności odpowiadającej prowadzonym zajęciom lub
- ✓ posiada dyplom magistra filozofii chrześcijańskiej, o którym mowa w art. 63 ust. 1 ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów (Dz. U. nr 73, poz. 763 i nr 154, poz. 1798 oraz z 2009 r. nr 22, poz. 120), oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

➤ **KWALIFIKACJE – nauczyciel-pedagog (§ 20)**

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela-pedagoga w szkołach i placówkach, (*szkoły średnie i zakłady kształcenia*), posiada osoba, która ukończyła:

- 1) studia magisterskie na kierunku pedagogika w specjalności odpowiadającej prowadzonym zajęciom oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- 2) studia magisterskie na dowolnym kierunku i studia podyplomowe w zakresie prowadzonych zajęć oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela-pedagoga w szkołach i placówkach, (*od przedszkola do zsz*), posiada osoba, która:

- 1) ma kwalifikacje określone w ust. 1 lub
- 2) ukończyła:
  - ✓ studia pierwszego stopnia na kierunku pedagogika w specjalności odpowiadającej prowadzonym zajęciom oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
  - ✓ studia pierwszego stopnia na dowolnym kierunku (specjalności) i studia podyplomowe z zakresu prowadzonych zajęć oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela-pedagoga w szkołach i placówkach, (*szkoły i placówki specjalne*), posiada osoba, która:

- 1) ma kwalifikacje określone w ust. 1 lub 2, a ponadto ukończyła studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny w zakresie pedagogiki specjalnej odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów lub rodzaju placówki, lub
- 2) ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym rodzaju szkoły i placówki, określone w § 14, 15, 17 i 18, a ponadto ukończyła studia podyplomowe w zakresie pedagogiki specjalnej odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów lub rodzaju placówki, lub

- 3) ukończyła studia wyższe na kierunku pedagogika lub pedagogika specjalna w specjalności odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów lub rodzaju placówki oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

➤ **KWALIFIKACJE – nauczyciel-logopeda (§ 21)**

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela-logopedy w szkołach i placówkach, (*szkoły średnie i zakłady kształcenia*), posiada osoba, która ukończyła:

- 1) studia magisterskie w zakresie logopedii oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- 2) studia magisterskie na dowolnym kierunku i studia podyplomowe w zakresie logopedii oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela-logopedy w szkołach i placówkach, (*od przedszkola do zsz oraz szkoły i placówki specjalne*), posiada osoba, która:

- 1) ma kwalifikacje określone w ust. 1 lub
- 2) ukończyła:
  - ✓ studia pierwszego stopnia w zakresie logopedii oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
  - ✓ studia pierwszego stopnia na dowolnym kierunku (specjalności) i studia podyplomowe w zakresie logopedii oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

➤ **KWALIFIKACJE – nauczyciel-doradca zawodowy (§ 22)**

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela-doradcy zawodowego w szkołach i placówkach, (*szkoły średnie i zakłady kształcenia*), posiada osoba, która ukończyła:

- 1) studia magisterskie w zakresie doradztwa zawodowego oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- 2) studia magisterskie na dowolnym kierunku i studia podyplomowe w zakresie doradztwa zawodowego oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela-doradcy zawodowego w szkołach i placówkach, (*od przedszkola do ZSZ*), posiada osoba, która:

- 1) ma kwalifikacje określone w ust. 1 lub

2) ukończyła:

- ✓ studia pierwszego stopnia w zakresie doradztwa zawodowego oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- ✓ studia pierwszego stopnia na dowolnym kierunku (specjalności) i studia podyplomowe w zakresie doradztwa zawodowego oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela-doradcy zawodowego w szkołach i placówkach, (*szkoły i placówki specjalne*), posiada osoba, która ma kwalifikacje określone wyżej, a ponadto ukończyła studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny w zakresie pedagogiki specjalnej, odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów lub rodzaju placówki.

➤ **KWALIFIKACJE – rodzinne ośrodki diagnostyczno-konsultacyjne (§ 23)**

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela-pedagoga i psychologa w rodzinnych ośrodkach diagnostyczno-konsultacyjnych posiada osoba, która spełnia wymagania kwalifikacyjne określone w przepisach w sprawie organizacji i zakresu działania rodzinnych ośrodków diagnostyczno-konsultacyjnych.

➤ **KWALIFIKACJE – świetlice szkolne i internaty (§ 24)**

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela-wychowawcy w świetlicach szkolnych i nauczyciela-wychowawcy w internatach posiada osoba, która:

- 1) ukończyła studia wyższe na kierunku pedagogika w specjalności odpowiadającej prowadzonym zajęciom oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- 2) ukończyła studia wyższe na dowolnym kierunku (specjalności) i studia podyplomowe z zakresu prowadzonych zajęć oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub
- 3) ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły, w której prowadzone są świetlica szkolna lub internat, (...).

➤ **KWALIFIKACJE – uzupełnianie przygotowania pedagogicznego (§ 25)**

W przypadku nauczycieli zatrudnionych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia i uzupełniających przygotowanie pedagogiczne oraz nauczycieli, o których mowa w art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (*zatrudnieni jako stażyści bez pp*), za odbycie praktyki pedagogicznej uznaje się pracę w szkole lub placówce, pod warunkiem uzyskania jej pozytywnej oceny.

V. LITERATURA:

- 1) L. Gawrecki [2003]: *Kompetencje menedżera oświaty*. EMPi². Poznań.
- 2) K. Gawroński, A. Stefan [2005]: *Zarządzanie placówką oświatową*. DW ABC. Warszawa.
- 3) J. Homplewicz [1984]: *Polskie prawo szkolne*, WSiP, Warszawa.
- 4) A. Jeżowski, L. Zaleśny [2008]: *Rozważania o pracy rady pedagogicznej*. Wyd. 3, IBO. Wrocław.
- 5) T. Komorowski [2005]: *Prawo w praktyce oświatowej*. EMPi². Poznań.
- 6) D. Kurzyna – Chmiel [2006]: *Podstawy prawne i organizacyjne oświaty*, DW ABC, Warszawa
- 7) L. Zaleśny [2008]: *Decyzje dyrektora szkoły i placówki oświatowej*. Wyd. 2, IBO. Wrocław.
- 8) L. Zaleśny [2009]: *Ustawa o systemie oświaty z omówieniem przepisów towarzyszących*. Wyd. 2, IBO. Wrocław.
- 9) L. Zaleśny [2009]: *Karta Nauczyciela z omówieniem przepisów towarzyszących*. Wyd. 2, IBO. Wrocław.